

PILAR 3 2018

OFFENTLIGGJØRING AV
FINANSIELL INFORMASJON
ETTER
KAPITALKRAVFORSKRIFTEN

Pareto Bank ASA
27. februar 2019

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	Innledning.....	3
2	Basel II – Kapitaldekningsregler	4
2.1	Pilar 1 - Minimumskrav til ansvarlig kapital	4
2.2	Pilar 2 - Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging.....	4
2.3	Pilar 3 - Offentliggjøring av finansiell informasjon	4
3	Minstekrav til kapital	6
4	Ansvarlig kapital og kapitalkrav.....	8
4.1	Ansvarlig kapital	8
4.2	Kapitalkrav og uvektet kjernekapitalandel	9
5	Kapitalplanlegging	11
5.1	Kapitalmål	11
5.2	Utbyttepolicy	11
5.3	Kapitalplan.....	12
6	Styring og kontroll av risiko.....	13
6.1	Prosess for vurdering av risikoeksponering og kapitalbehov (ICAAP)	13
6.2	Bruk av ICAAP	13
6.3	Risikoområder	14
6.3.1	Kredittrisiko	14
6.3.2	Utlånsvekst.....	14
6.3.3	Markedsrisiko (rente- og valutarisiko).....	14
6.3.4	Kredittspreadrisiko	14
6.3.5	Likviditetsrisiko.....	14
6.3.6	Operasjonell risiko.....	15
6.3.7	Andre identifiserte risikoformer	15
6.4	Ledelsesmessig styring og kontroll	15
6.5	Risikoevaluering og risikoreducerende tiltak.....	16
7	Oppsummering og vurdering av kapitalbehovet	17

1 INNLEDNING

Dette dokumentet gir en beskrivelse av risiko- og kapitalstyring i Pareto Bank og dekker krav i kapitalkravsforskriften om offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar 3) i henhold til Basel II regelverket.

Informasjonen som fremkommer er basert på tall per 31.12.2018 om ikke annet er opplyst, og oppdateres normalt årlig. Banken gjennomfører minimum årlig en analyse av kapitalbehovet for å vurdere om det er samsvar mellom valgt risikonivå og bankens soliditet (ICAAP). Dette dokument oppdateres i samsvar med analysen som gjøres.

Finanstilsynet gjennomførte i 2017 sin vurdering av Pareto Banks risikoer, kapitalbehov og likviditetsbehov (SREP). Banken fikk da et vedtak om at banken skal ha kapital tilsvarende minst 3,2 % av risikovektet beregningsgrunnlag for å dekke risikoer som ikke, eller bare delvis, er dekket i pilar 1. Pilar 2 kravet skal dekkes av ren kjernekapital. Banken hører til SREP-gruppe 3 og vil gjennomgå en detaljert SREP vurdering med skriftlig tilbakemelding minst hvert tredje år og en forenklet og overordnet SREP-vurdering årlig. Neste hovedvurdering ventes i 2020.

For ytterligere informasjon om bankens finansielle stilling og utvikling vises det til bankens års- og delårsrapporter mv. som er tilgjengelig på bankens hjemmeside www.paretobank.no.

Årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards og tilhørende fortolkninger som fastsatt av EU, samt de ytterligere norske opplysningskravene som følger av regnskapsloven herunder årsregnskapsforskriften for banker, finansieringsforetak m.m.

Banken inngår ikke i konsern og utarbeider kun selskapsregnskap (morbank).

2 BASEL II – KAPITALDEKNINGSREGLER

Gjeldende kapitaldekningsregelverk (Basel II) baserer seg på 3 pilarer:

- Pilar 1 - Minimumskrav til ansvarlig kapital
- Pilar 2 - Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging
- Pilar 3 - Markedsdisiplin og krav til ekstern rapportering og risikoforhold.

Under er det redegjort nærmere for innholdet i de enkelte pilarene.

2.1 Pilar 1 - Minimumskrav til ansvarlig kapital

Minstekravet til kapitaldekning er 8 %. Minstekravet omfatter krav til sammensetning av ansvarlig kapital, krav til beregningsgrunnlaget for kredittrisiko samt eksplisitte kapitalkrav for operasjonell risiko, motpartsrisiko og markedsrisiko.

Pareto Bank har valgt standardmetoden for beregning av kapitalkravet for kredittrisiko, standardisert metode for beregning av kapitalkravet for motpartsrisiko for derivater og basismetoden for beregning av kapitalkravet for operasjonell risiko. Banken har ingen handelsportefølje eller eksponering som gjør at banken p.t. omfattes av kapitalkravet for markedsrisiko.

Etter standardmetoden for beregning av kapitalkravet for kredittrisiko spesifiseres bankens eiendeler/forpliktelser i ulike engasjementskategorier med ulike vekter for kapitalkrav. Vektene avhenger av motpart, sikkerheter og type engasjement og om disse er i mislighold eller ikke.

Etter basismetoden for beregning av kapitalkravet for operasjonell risiko beregnes kapitalkravet som 15 % av gjennomsnittlig inntekt siste 3 år.

Se også kapitalkravsforskriften for nærmere beskrivelse av beregningsmetodene.

2.2 Pilar 2 - Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging

Pilar 2 er basert på at bankens styre minimum årlig skal gjennomføre en intern prosess (ICAAP) for å vurdere om det er samsvar mellom risikonivå og bankens kapitalbehov. I dette ligger det at banken må vurdere størrelse og sammensetning av den samlede kapitalen som banken vurderer at den må holde i forhold til risikoprofil. Kapitalbehovet må også vurderes i forhold til Pilar 1-kravet og nivået på faktisk ansvarlig kapital. Det skal utarbeides en strategi og kapitalplan for å opprettholde bankens soliditet og hvordan banken har til hensikt å tilpasse sitt kapitalnivå fremover.

ILAAP er bankens interne vurdering av egen likviditets- og finansieringsrisiko. Formålet med ILAAP er å vurdere om bankens likviditetsreserver og finansieringsstrukturer er tilstrekkelig og om kvaliteten på styring og kontroll er tilfredsstillende.

Tilsynsmyndighetene skal gjennomgå og evaluere bankens interne vurdering av kapitalbehov, kapitalstrategi, likviditetsstyring og finansieringsstrategi. I tillegg skal tilsynsmyndighetene overvåke og sikre overholdelse av de myndighetspålagte kapitalkravene. Tilsynsmyndighetene vil kunne iverksette tilsynsmessige tiltak om de ikke er tilfreds med resultatene av prosessen.

2.3 Pilar 3 - Offentliggjøring av finansiell informasjon

Pilar 3 skal supplere minimumskravene i Pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølging i Pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av finansiell informasjon for å

bidra til at ulike markedsaktører kan vurdere bankens risikonivå, bankens styring og kontroll med risikoene samt bankens kapitalisering.

Kravet innebærer at banken skal offentliggjøre beregningen av kapitalkravet—herunder spesifisering av risikovektet beregningsgrunnlag og ansvarlig kapital—samt redegjøre for styring og kontroll. Metoder banken bruker for å vurdere kapitalbehovet og rutiner for kontroll og styring av de ulike risikoer skal beskrives.

Krav til offentliggjøring om arter av risiko etter kapitalkravsforskriften kapittel 46 dekkes i stor grad av årsrapporten 2018 for Pareto Bank ASA. Pilar 3-dokumentet gir informasjon om områder som ikke er dekket av øvrig finansiell rapportering.

3 MINSTEKRAV TIL KAPITAL

Gjeldende kapitalregelverk er som følger:

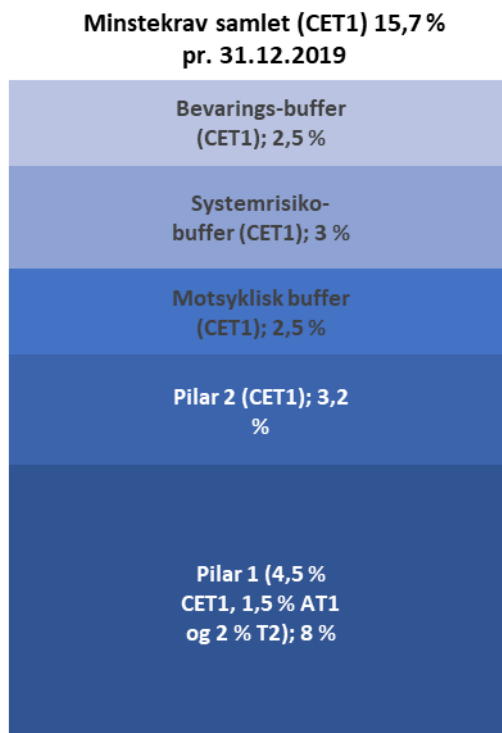
- Minstekrav på 8 % som kan fylles av 1,5 % fondsobligasjoner (additional tier 1) og 2,0 % ansvarlig lån (tier 2). Minst 4,5 % må bestå av ren kjernekapital
- Kapitalbevaringsbuffer av ren kjernekapital på 2,5 % for å sikre at bankene opprettholder en buffer av kapital som kan brukes til å absorbere tap i perioder med finansielt og økonomisk stress.
- Systemrisikobuffer av ren kjernekapital på 3 %.
- Motsyklisk buffer av ren kjernekapital. Denne ble satt til 1,5 % fra 30.06.2016, økt til 2 % fra 31.12.2017 og økt igjen til 2,5 % fra 31.12.2019. Bufferen skal bestå av ren kjernekapital. Motsyklisk buffer kan maksimalt settes til 2,5 % utenom særlige tilfeller.

Pilar 2-tillegget består av to hovedelementer:

- Kapitalbehov for iboende risikoer basert på et risikonivå sett på 12 måneders sikt uavhengig av bufferkravene i pilar 1.
- Kapitalbehovet sett i et fremoverskuende perspektiv som grunnlag for bankens kapitalmål. Dette behovet kan måles med en stressituasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag.

Finanstilsynet fastsatte i 2017 et pilar 2-krav for Pareto Bank på 3,2 % av vektet beregningsgrunnlag. Bankens minstekrav til ren kjernekapital inklusiv pilar 2 er 15,2 % pr. 31.12.2018 og 15,7 % pr. 31.12.2019.

Kapitalkravene kan illustreres slik:

Minstekravet for ren kjernekapital for Pareto Bank er 15,7 % gjeldende fra 31.12.2019. Banken fastsatte et kapitalmål for ren kjernekapitaldekning på 16,2 % som gjelder fra 31.12.2019.

	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019
Minstkrav ren kjernekapital			
pilar 1 med buffer	12,0 %	12,0 %	12,5 %
Pilar 2 krav (ICAAP)	2,3 %	2,6 %	2,7 %
Pilar 2 krav (SREP)	3,2 %	3,2 %	3,2 %
Krav til ren kjernekapital (SREP)	15,2 %	15,2 %	15,7 %

4 ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV

Bankens ansvarlige kapital ved utgangen av 2018 tilfredsstilte både lovpålagte minstekrav til kapital og bankens egne kapitalmål med god margin. Under følger en oversikt over bankens ansvarlige kapital og minimumskravet til ansvarlig kapital etter Pilar 1 beregnet etter standardmetoden for kredittrisiko og motpartsrisiko og basismetoden for operasjonell risiko pr. 31.12.2018.

4.1 Ansvarlig kapital

Bankens ansvarlige kapital består av 3 ulike typer kapital:

- Ren kjernekapital (CET1)
- Hybridkapital (AT1)
- Tilleggs kapital (T2)

Banken gjennomførte fire aksjeemisjoner på totalt kr 403 mill. i 2016 for å opprettholde en videre ønsket utlånsvekst. Banken har bygd opp ren kjernekapital gjennom inntjening i tillegg til aksjeemisjoner. Videre har banken utestående kr 200 mill. i fondsobligasjoner (hybridkapital) og kr 270 mill. i ansvarlige lån (tilleggs kapital).

(MNOK)	31.12.2017	31.12.2018
Ren kjernekapital (CET1)	1.948	2.228
Hybridkapital (AT1)	50	200
Tilleggs kapital (T2)	270	270
Ansvarlig kapital totalt	2.268	2.698
Ren kjernekapitaldekning	17,7 %	16,1 %
Kjernekapitaldekning	18,1 %	17,6 %
Kapitaldekning	20,6 %	19,5 %

Banken hadde en ren kjernekapitaldekning på 16,1 % pr. 31.12.2018. Vekst i utlånsvolum og lånetilsagn har ført til en lavere ren kjernekapitaldekning i 2018 enn året før.

Pareto Bank har utestående to evigvarende fondsobligasjonslån på hhv. kr 50 mill og kr 150 mill. Det ene lånet er utstedt 03.09.2014 og løper med en rente på 3 mnd. NIBOR + 370 bp. Det andre lånet er utstedt 30.05.2018 og løper med en rente på 3 mnd. NIBOR + 400 bp. Begge lånene er evigvarende med innløsningsrett for utsteder etter 5 år fra utstedelsesdato, uten insentiv til tilbakebetaling.

Banken har også utstedt to ansvarlige obligasjonslån på totalt kr 270 mill. Det ene lånet ble utstedt 03.09.2014 og løper med en rente på 3 mnd. NIBOR + 195 bp. Det andre lånet ble utstedt 19.12.2016 og løper med rente på 3 mnd. NIBOR + 290 bp. Lånene løper i 10 år med innløsningsrett etter 5 år fra utstedelsesdato.

Lånenavn	Type	Hovedstol (MNOK)	Calldato
Pareto Bank ASA 14/24 FRN C SU	Ansvarlig lån	150	03.09.2019
Pareto Bank ASA 16/26 FRN C SU	Ansvarlig lån	120	14.12.2021
Pareto Bank ASA 14/PERP FRN C	Fondsobligasjon	50	03.09.2019
Pareto Bank ASA 18/PERP FRN C	Fondsobligasjon	150	29.05.2023

4.2 Kapitalkrav og uvektet kjernekapitalandel

Tabellen viser bankens ansvarlige kapital samt beregningsgrunnlag og kapitalkrav for bankens balanse- og utenom balanseposter (garantier og ubenyttede kredittrammer) pr. 31.12.2018 fordelt på engasjementskategori.

(NOK 1.000)	
Innbetalt og opptjent egenkapital	2.307.807
Balanseført egenkapital som ikke inngår i kjernekapital	-41.034
Fradrag 0,1% av absoluttverdi finansielle instrumenter til virkelig verdi	-3.557
Fradrag immaterielle eiendeler	-35.107
Sum ren kjernekapital	2.228.109
Ansvarlig lånekapital (Tier 1)	200.000
Sum kjernekapital	2.428.109
Ansvarlig lånekapital (Tier 2)	270.000
Sum ansvarlig kapital	2.698.109

(NOK 1.000)	Beregningsgrunnlag	Kapitalkrav
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	49.253	3.940
Institusjoner	136.645	10.932
Foretak	8.291.143	663.291
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	3.844.408	307.553
Forfalte engasjementer	333.581	26.686
Obligasjoner med fortrinnsrett	219.798	17.584
Andeler i verdipapirfond	42.403	3.392
Øvrige engasjementer	109.250	8.740
Kapitalkrav kreditrisiko standardmetoden (SA)	13.026.480	1.042.118
Kapitalkrav for operasjonell risiko	842.522	67.402
Fradrag for nedskrivninger på grupper av utlån	-55.807	-4.465
Minimumskrav til ansvarlig kapital	13.813.195	1.105.056
Overskudd av ansvarlig kapital		1.593.054
Kapitaldekning		19,53 %
Kjernekapitaldekning		17,58 %
Ren kjernekapitaldekning		16,13 %

Bankens beholdning av sertifikater og obligasjoner har i hovedsak motpart i engasjementskategoriene Stater og sentralbanker, lokale og regionale myndigheter og (finans-) institusjoner.

Banken har en uvektet kjernekapitalandel på 14,6 % pr. 31.12.2018. Banken bruker standardmodellen og har en vektning på tilnærmet 100 % på de fleste utlånsområder. Banken girer ikke opp sin kapital på samme måte som IRB-banker eller banker med produkter med lavere kapitalvektning. Banken har dermed mer kapital for hver utlånskroner enn en gjennomsnittlig bank, og har dermed en større evne til å absorbere tap.

5 KAPITALPLANLEGGING

5.1 Kapitalmål

Kapitalmålet på 16,2 % ligger 0,5 % over minstekravet til ren kjernekapital inkludert Finanstilsynets krav til pilar 2. Minstekravet dekker kapitalbehovet for iboende risikoer sett på 12 måneders sikt. Kapitalmålet på 16,2 % dekker i tillegg kapitalbehovet sett i et fremoverskuende perspektiv.

Kapitalmålet skal i henhold til Finanstilsynets rundskriv 12/2016 oppfylle følgende kriterier:

- Det skal ta hensyn til bankens forretningsmodell og handlingsrom.
- Det skal sikre at banken kan opprettholde en normal utlånsvekst under vanskelige forhold.
- Det skal understøtte tilgang til kapitalmarkedene under vanskelige markedsforhold.

Bankens forretningsmodell gir et stort handlingsrom. Bankens utlånsportefølje har kort gjennomsnittlig løpetid. Dette er risikoreduserende på grunn av kortere eksponering, samtidig som det gir banken fleksibilitet til å redusere eller gjøre endringer i eksponering på enkeltområder. Baksiden er at bankens inntjening kan falle ved et bortfall i volum.

Styret har utvidet utbytteintervallet i 2018 fra 30 til 50 % til 0 til 50 %. Dette gir banken større fleksibilitet i perioder med utlånsvekst.

Bankens høye uvektede kjernekapitalandelen gjør at banken har god evne til å absorbere tap. I tillegg driver banken lønnsomt og inntjeningen utgjør et godt førstelinjeforsvar for absorbering av tap. Dette gjør banken attraktiv i kapitalmarkedene, hvilket bidrar til at den kan opprettholde virksomheten under vanskelige forhold.

Motsyklisk kapitalbuffer er satt opp til det maksimale nivået på 2,5 % i henhold til Finansforetaksloven §14-3 (4). Utenom i særlige tilfeller venter banken ingen flere økninger i denne bufferen.

Banken har gjennomført en stresstest for å estimere kapitalbehovet under et scenario med store tap.

God lønnsomhet, en høy uvektet kapitaldekning og bankens handlingsrom med hensyn på utlånsporteføljens størrelse sammen med analyse av kapitalbehovet og resultat av stresstest underbygger styrets kapitalmål for ren kjernekapital.

5.2 Utbyttepolicy

Pareto Banks langsiktige mål er å gi bankens aksjonærer en samlet konkurransedyktig avkastning på investert kapital i form av utbytte og kursvekst. Pareto Bank har en langsiktig ambisjon om å utbetale fra 0 til 50 % av bankens resultat etter skatt i utbytte.

Utdelingsforholdet vurderes opp mot bankens evne til å realisere en lønnsom vekst. En god tilgang på forretninger og en konkurransedyktig egenkapitalavkastning etter nedskrivninger og skatt taler for et utdelingsforhold i den lave enden av bankens ambisjonsnivå på utdelingsforhold.

Pareto Banks faktiske kapitalbehov slik det er definert gjennom bankens vurdering av virksomhetens samlede risikonivå (ICAAP) er også retningsgivende for hvilket utbyttensnivå som fastsettes. I tillegg er lovpålagte kapitalkrav og Finanstilsynets fastsettelse av bankens pilar 2 krav (SREP) retningsgivende, samt markedets forventninger til hvilken kapitalisering Pareto Bank bør ha.

Banken endret sin utbyttepolicy i juni 2018 ved å utvide utbytteintervallet fra 30 til 50 % til 0 til 50 %. Dette ble gjort for å gi økt kapitalmessig fleksibilitet i perioder der banken har tilgang til lønnsomme forretninger.

Pareto Bank har siden oppstarten i 2008 utbetalt til sammen 5,74 kroner (etter splitt) i utbytte til og med utbytte for 2017. Banken har møtt økte kapitalkrav gjennom å gi lavere utbytte i perioder med utlånsvekst.

Banken forventer å dele ut et utbytte på 0,70 kroner per aksje i 2018. Utbytteandelen er i den lavere enden av utbytteintervallet. Det skyldes at banken ønsker å legge til rette for videre lønnsom vekst samtidig som den må møte et høyere kapitalkrav i 2019.

Utbytte	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
NOK pr. aksje	0,60	0,60	0,00	1,00	1,60	0,70
Prosent av resultat	23 %	16 %	0 %	25 %	30 %	13 %

* foreslått utbytte

Fra 2008 - 2012 ble det utbetalt til sammen NOK 1,94 pr. aksje

5.3 Kapitalplan

Styret har ansvar for å sikre at banken til enhver tid tilfredsstillende gjeldende kapitalkrav og for å sette et kapitalmål som sikrer at banken er godt nok kapitalisert for å dekke sine risikoer og har tilgang til markedsfinansiering på tilfredsstillende vilkår.

Styrets kapitalstyring består blant annet av opptak av aksjekapital og ansvarlig lånekapital samt fastsettelse av utbytte og budsjetter som bygger kapital organisk gjennom lønnsomhet.

Banken bygger kapital gjennom lønnsom vekst kombinert med en moderat utbyttepolitikk. I bankens langtidsplan er det lagt opp til at bankens inntjening vil bygge opp tilstrekkelig kapital til å dekke kapitalbehovet som kommer av økt eksponering gjennom utlånsvekst.

6 STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

Risikostyring og internkontroll er hva banken gjennom organisering og rutiner gjør for å sikre sine og kundenes verdier og en forsvarlig drift. Måloppnåelse forutsetter systematisk strategiarbeid og planlegging, identifisering av risikoforhold, valg av risikoprofil, samt etablering og gjennomføring av kontrolltiltak for å trygge at målene nås.

6.1 Prosess for vurdering av risikoeksponering og kapitalbehov (ICAAP)

ICAAP er bankens styringsverktøy for analyse og vurdering av bankens faktiske og fremtidige kapitalbehov og av risikonivå. Dette for å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for styring av bankens risiko- og kapitalanvendelse.

Banken skal påse at det gjennomføres analyser av hele sin virksomhets risikonivå og kapitalbehov for å vurdere om det er samsvar mellom valgt risikonivå og bankens soliditet (ICAAP).

- a) ICAAP omfatter:
- oppsummering av bankens finansielle situasjon og soliditet
  - sammensetning og nivå på de risikotyper banken er eksponert for og kvaliteten på bankens styring og kontroll
  - gjennomføring av stresstester knyttet til alvorlige økonomisk tilbakeslag
  - en samlet vurdering av bankens kapitalbehov tilpasset risikonivået
  - en beskrivelse av bankens kapitalplan, -mål og -strategi på kort og lang sikt
  - en beskrivelse av bankens likviditets- og finansieringsrisiko, styring og kontroll
- b) ICAAP forankres i organisasjonen ved at:
- ICAAP-prosess gjennomføres minst årlig og ved større endringer i bankens risikosammensetning
  - modellverktøyet i ICAAP er innarbeidet i bankens risikoklassifiseringsmodell og benyttes til kapitalallokering og risikoprising
  - ICAAP er godt integrert i bankens strategi- og budsjettarbeid
  - bankens kapital situasjon og vurdering av løpende krav til Pilar 2 vurderes månedlig av bankens styre
  - ICAAP er forankret i bankens budsjett- og strategiarbeid
  - ICAAP-arbeidet er gjenstand for en periodisk intern og ekstern vurdering

6.2 Bruk av ICAAP

Banken vurderer kapitalbinding og risiko opp mot lønnsomhet for hvert enkelt engasjement. Et engasjements kapitalbinding vurderes i forhold til både pilar 1 og pilar 2. Vurderingen gjøres gjennom hele engasjementets løpetid. Bankens kundelønnsomhets-/prismodell er integrert med parametere og modeller under IFRS 9 for risikoprising og kapitalmodeller under ICAAP for å sikre at bankens engasjementer oppnår tilfredsstillende lønnsomhet i forhold til det marginale kapitalkravet. De samme prinsippene brukes også innenfor plassering av bankens overskuddslikviditet.

Rapportering til ledelse og styre bygger på vedtatte policyer og retningslinjer. I dette ligger policyer innenfor kapittel VIII i CRD IV-forskriften.

I forhold til bankens styrende organer er dette i stor grad tillempet i en egen rapportering av overholdelse av regulatoriske og interne krav til bankens virksomhet.

Som et ledd i videreutvikling av eksisterende forretningsaktiviteter blir disse løpende vurdert opp mot så vel risikobildet/-vurdering som faktisk kapitalbehov før disse iverksettes/implementeres.

6.3 Risikoområder

Pareto Bank eksponeres for ulike typer risiko og de viktigste er beskrevet under.

6.3.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko er den vesentligste risikoen Pareto Bank håndterer. Kredittrisiko er risikoen for at et låne- eller garantiengasjement går i mislighold, og kunden ikke oppfyller sine avtalte forpliktelser overfor banken. Bankens kredittrisiko påvirkes av den generelle økonomiske utviklingen og bankens håndverk ved innvilgelse og oppfølging av engasjementet. Kapital settes av for kredittrisiko i pilar 1. I tillegg settes i pilar 2 av kapital for porteføljekvalitet, enkeltkundefokusering og næringskonsentrasjon.

Porteføljekvalitet

Lån med høy risiko får tildelt et kapitalkrav i pilar 2. Kapitalkravet er satt til lånets forventede tap gitt risikoklassifiseringen. Det forutsettes at kredittrisiko for lån i de beste risikoklassene er dekket av pilar 1.

Enkeltkundefokusering

Banken har få og gjennomgående store kredittengasjementer og dette medfører en konsentrasjonsrisiko utfra engasjementets størrelse. I modellen er det derfor lagt til grunn et ekstra kapitalkrav i pilar 2 for store engasjementer for å møte denne usikkerheten.

Næringskonsentrasjon

Bankens konsentrasjonsrisiko skyldes at banken har en relativt høy andel store engasjementer innenfor et fåtall kredittområder. Kredittporteføljen deles opp i seks områder basert på bankens forretningsområder. Områder med en konsentrasjon på over 20 % får et økt beregningsgrunnlag som en funksjon av områdetets konsentrasjon. Det økte beregningsgrunnlaget regnes om til et kapitalkrav i pilar 2.

6.3.2 Utlånsvekst

Høy utlånsvekst kan medføre økt risiko i bankens utlånsportefølje. Vekst stiller krav til bankens evne til kredittanalyse, oppfølging, overvåking og rapportering. Høy utlånsvekst kan bidra til økt risiko for tap. Det beregnes et kapitalbehov i pilar 2 basert på bankens forventede vekst de neste to år.

6.3.3 Markedsrisiko (rente- og valutarisiko)

Markedsrisiko omfatter risiko for tap som følge av endringer i observerbare underliggende markedskurser som renter, valuta- og verdipapirkurser. Renterisiko er knyttet til bankens beholdning av rentebærende verdipapirer, fastrenteutlån, utlån med rente direkte knyttet til markedsnoteringer (NIBOR/LIBOR) og fastrenteinnskudd. Valutarisiko er knyttet til bankens utlån, plasseringer, inntekter, innskudd og ev. annen innlån/funding i valuta. Det settes av kapital i pilar 2 for å dekke markedsrisiko beregnet på bankens rammer for rente- og valutarisiko.

6.3.4 Kredittspreadsrisiko

Kredittspreadsrisiko omfatter risiko for endringer i markedsverdi av obligasjoner og sertifikater som følge av generelle endringer i kredittspreads. Det settes av kapital i pilar 2 basert på en simulering av økte kredittspreads.

6.3.5 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko måler bankens evne til å møte kortsiktige forpliktelser og til å sikre langsiktig finansiering av bankens eiendeler. Styring av likviditetsrisiko innebærer både en diversifisering av

finansieringskilder og forvaltning av en overskuddslikviditet i instrumenter med forskjellig grad av likviditet. Likviditetsrisikoen er ivaretatt av bankens likviditetspolicy og -rammer.

6.3.6 Operasjonell risiko

Bankens operasjonelle risiko oppstår som følge av systemfeil eller kontrollfeil som medfører at ledelsen hindres i å overvåke eller kontrollere de øvrige risiki eller at den normale transaksjonsbehandlingen hindres. Videre er dette risiko for feil økonomisk rapportering som kan gi feilaktig beslutningsgrunnlag både internt og eksternt.

Banken søker å begrense operasjonell risiko gjennom god styring og kontroll ved etablering av gode kontrollrutiner, godt etablert rutineverk, compliance- og risikofunksjon, samt forsikringsdekning mot svindelanslag.

Bankens virksomhet er relativt begrenset. Virksomheten drives fra et kontor, har få ansatte, få kunder/konti, ingen kontanthåndtering og et svært begrenset transaksjonsvolum. De aller fleste av bankens kunder bruker andre banker som hovedbank. Omfanget av hendelser har vært relativt lite.

I Pilar 1 legger banken til grunn basismetoden for beregning av operasjonell risiko. Bankens operasjonelle risiko vurderes som lavere enn pilar 1 kravet, og det settes derfor ikke av kapital under pilar 2 for denne risikoen.

6.3.7 Andre identifiserte risikoformer

Av annen risiko kan nevnes endringer i rammevilkår, nye regelverk som kan påvirke bankens kostnader og inntekter, herunder endringer i kapital- og likviditetskrav, skatteregler, mv.

Videre har banken også renommérisiko knyttet til kunder, motparter, samarbeidspartnere og/eller myndigheter. En del av ICAAP-prosessen er også basert på skjønn og forutsetninger og ikke på erfaringstall fra løpende aktivitet/portefølje.

6.4 Ledelsesmessig styring og kontroll

Bankens ledelse, styre og øvrig tillitsvalgte har alle fokus på bankens risikonivå og kompetanse på området. Det har siden etableringen vært rettet stort fokus på utarbeidelse av policyer, rutiner, instruksjoner og gode systemer for å håndtere bankens risiko på en god måte i førstelinje.

Bankens andrelinjeforsvar består av compliance- og risikostyringsfunksjonene. Compliance- og risikostyringsansvarlig rapporterer til adm. direktør og med rapporteringsplikt til styrets leder hvis det er påkrevd.

Alle risikoområder blir regelmessig gjennomgått med bankens styre og rammer for risiko er bestemt og lagt på et forsvarlig nivå. Styret mottar månedlig rapport på overholdelse av regulatoriske krav og interne rammer (compliance- og risikorapport).

Bankens ledergruppe møtes periodisk for å analysere og diskutere markedssyn, aktiviteter og risikonivå. Det er regelmessig rapportering til ledelsen på betalingsmessig uorden/mislighold og på øvrige brudd på lånevilkår. Bankens kredittkomiteer har faste møter 2 ganger i uken og ellers ved behov. Markedsrisiko og likviditetsrisiko rapporteres daglig til bankens ledergruppe.

Som en del av bankens risikostyring og internkontroll foretas det løpende rapportering til ledelsen av alle vesentlige avvik i banken med forslag til tiltak for å unngå at slike hendelser/avvik gjentas.

Styret har etablert internrevisjon (tredjelinjeforsvar) gjennom en utkontrakteringsavtale. Internrevisjonen rapporterer direkte til styret og er funksjonelt uavhengig av administrasjonen og andre kontrollfunksjoner.

6.5 Risikoevaluering og risikoreduserende tiltak

Styret mener at risikonivået på både porteføljekvalitet og konsentrasjonsrisiko (næringskonsentrasjon og enkeltkundekonsentrasjon) er akseptabelt og ligger innenfor bankens forretningsstrategi.

Bankens strategi, kompetanse, kredittpolicy, lønnsomhetskrav og kredittprosess er spisset mot og tilpasset bankens porteføljesammensetning. Spesialiseringen er reflektert i kompetansen og erfaringen banken besitter, samt det rammeverk som er etablert hva gjelder blant annet beslutningsstruktur, kredittgivning, porteføljestyring og risikoprising.

Styret vurderer porteføljekvaliteten som god. Pr. 31.12.2018 er 87 % av bankens portefølje klassifisert innenfor de to beste risikogruppene. Banken har historisk hatt lite tap og har høy kompetanse innenfor risikoanalyse.

Den største risikoen i ICAAP-analysen er konsentrasjonsrisiko. Denne er delt på risiko for konsentrasjon på enkeltkunde og næring. Banken har mange store engasjementer som øker risikoen for større enkelttap. Den er også eksponert mer enn en gjennomsnittlig norsk bank mot markedene for boligutvikling og næringseiendom.

Banken benytter flere virkemidler for å styre næringskonsentrasjonen i utlånsporteføljen. Blant annet setter bankens kredittpolicy rammer for eksponering per portefølje. Kredittengasjementer er videre diversifisert innen bankens forretningsområder. Innenfor eiendom legges det vekt på geografisk diversifisering innenfor bankens nedslagsfelt, som er østlandsområdet. Porteføljen er også diversifisert på type eiendommer og produkttyper. Innenfor selskapsfinansiering er eksponeringen diversifisert på en rekke ulike bransjer. For shipping- og offshorrefinansiering er det satt et eget diversifiseringskrav som innebærer at et marked ikke kan utgjøre mer enn 25 % av den samlede eksponeringen innen shipping og offshore.

Siden 2008 kan banken vise til god kontroll og oppfølging uten vesentlige avvik, feil og større tap.

7 OPPSUMMERING OG VURDERING AV KAPITALBEHOVET

Pareto Bank har gjennomført en analyse av hele sin virksomhets risikonivå og kapitalbehov for å vurdere om det er samsvar mellom valgt risikonivå og bankens soliditet. Analysen skal også bidra til en effektiv og optimal egenkapitalbruk i forhold til virksomhetens omfang og risikoprofil.

Utgangspunktet for ICAAP-prosessen har vært alle risikoområder hvor banken har aktivitet og risiko. Banken har etablert policyer, rutiner og instruksjoner som har vært gjenstand for styrebehandling, herunder behandling av risikonivå og interne krav til risikorammer og -nivå. Det er etablert rutiner for rapportering av bankens regulatoriske krav og interne rammer basert på dette.

Selve prosessen for utarbeidelse, kvalitetskontroll og godkjenning av ICAAP, har styret gjort i samarbeid med bankens administrasjon. Det foretas også en uavhengig vurdering av dokumentet av bankens internrevisor før dette endelig besluttes.

Banken har høy inntjening hvilket gjør banken mer robust mot negative hendelser og tap. Resultatet øker også handlingsrommet med hensyn på kredittvekst, utbytte og kapitaloppbygging. Det at bankens kredittportefølje har en kort løpetid og høy innfrielsestakt gir banken stort handlingsrom på både justering av kapital og beregningsgrunnlag i en 12 måneders periode.

Banken tilfredstilte per 31.12.2018 både minstekravet, inklusive pilar 2-kravet, samt bankens kapitalmål med god margin. Finanstilsynet har fastsatt et pilar 2-krav på 3,2 % av vektet beregningsgrunnlag. Bankens minstekrav til ren kjernekapital inklusiv pilar 2 er etter dette 15,2 % pr. 31.12.2018. Bankens målnivå for ren kjernekapitaldekning pr. 31.12.2018 er 15,7 %.

Finansdepartementet vedtok å øke nivået på motsyklisk kapitalbuffer med 0,5 prosentpoeng til 2,5 % av beregningsgrunnlaget pr. 31.12.2019. Bankens minstekrav for ren kjernekapital øker derfor til 15,7 % pr. 31.12.2019. Styret har vedtatt et nytt målnivå for ren kjernekapitaldekning på 16,2 % pr. 31.12.2019.

	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2018
Minstekrav ren kjernekapital			
pilar 1 med buffer	12,0 %	12,0 %	12,5 %
Pilar 2	3,2 %	3,2 %	3,2 %
Minstekrav ren kjernekapital	15,2 %	15,2 %	15,7 %
Målnivå ren kjernekapital	15,5 %	15,7 %	16,2 %